

סנהדרין לו

עניין: תורה וגדולה במקום אחד

מהר"ם שיף גיטין נט

ונקיט ג' לשונות כי ג' הו' שתורה וגדולה במקום אחד משה ורבי ורצ' אש' המצוין אלו כתבו מקרא משנה ותלמוד משה כתב ספרו וכו' ואלה המלות שאין הנצי"א ראוי לחדש דבר וכו' והיה זו תורה וגדולה כמו שאמרו מימות משה וכו' וזהו זאת הצרכה תורה לכו' לנו משה וכו' והיה ציטורן מלך ופי' רש"י וכו' צמדש דקאי אמשא ולא קם נצי"א כמשה ורבי סידר המשנה והוא היה סוף התנאים ואין רשאים האמוראים לחלוק על המשנה בשום פנים והיה זו תורה וגדולה ורצ' אש' כו' כדלעיל ולמה הזכיר שלשון צאריס כו'

תורת חיים

דף לו מימות משה ועד ר' לא מלינו תורה וגדולה במקום אחד לפי שהתורה
יש בה ג' חלקים מקרא משנה ש"ס ולכך כשם שהמקרא
נכתב פ"י משה שלא היה כמותו בכל ישראל בתורה וגדולה כדאמרינן נכתבה
פ"י רבי שלא היה ג"כ כמותו בתורה וגדולה בכל ישראל שעל ידי שהיה הגדול
בתורה וגם בגדולה לכך היה כח בידו לאסוף את כל החכמי' וקיבץ כל הדינים
ותירש אתמחדשו מימות משה עד זמנו וכתבם על המשנה . וק"ר אש' לפי
שהיה הגדול בתורה וגם בגדולה לכך היה כח בידו לאסוף את כל חכמי' חזרו וקיבץ
כל הדינים ומימרות שמתחדשו מימות רבי ואילך וכתבו על הש"ס :

חתם סופר

מימות משה ועד רבי לא מלינו תורה וגדולה במקום אחד וכו'
אמר רב אדא בר אבהו אף אני אומר מימות רבי
עד רב אש' לא מלינו תורה וגדולה במקום אחד . וכתב מהר"ם
שיף [גיטין נ"ט ע"א] הטעם כי כל מי שגשג חלק תורה
על ידו באופן שלא יהי ראוי לחלוק עליו בשום אופן לר"ך
שיכ"י מושלם בתורה וגדולה מכל ישראל, ע"כ מקרא נשלם
ע"י מרע"ה ומשנה ע"י רבי ותלמוד ע"י רב אש', וא"ל לחלוק
עליהם הבאים אחריהם בשום אופן ע"ש . ועי"ז הצנתי מחלוקותיו
של קרה שנתגאה בעושרו נגד מרע"ה, ומה ענין עושר לכאן,
אלא כניל שהוא רצה לחלוק עליו ועל תורתו ע"כ לר"ך להקדים
כי עכ"פ בעושר גדול ממנו וא"כ אין למרע"ה עכ"פ תורה
וגדולה במקום אחד ויכול לחלוק ג"כ על תורתו . והארכתי בזה
לוי"ש מדרש רב פ' [תרומה, פ"י ל"ג ה'] נבחר שם מעושר
רב, נבחר שמו של משה מעושרו של קרה ע"ש, ואמרת שמה
הרמז הי' הארון והשלחן כל אי' גובה אמה ומחלף, וכשעשמידם
זה על זה יכ"י ג' אמות, לרמז שפ"י לירוף ארון ושלחן שהוא
תורה וגדולה ישלמו ג' אמות, היינו אם למקרא ולמשנה ולתלמוד
כי כן פי' הרע"ב באבות על משנה שלשה שאכלו על שלחן אחד
וכו' [פ"ג מ"ג] ע"ש ג.)

הקדמת הרמב"ם לפירוש המשנה

בדור ההוא . וכאשר הגיע הזמן אחריהם אל רבינו הקדוש ע"ה והיה יחיד בדורו ואחד בזמנו איש שנמצאו בו כל החמדות והמדות הטובות עד שזכה בהם אצל אנשי דורו לקרותו רבינו הקדוש ושמו יהודה . והיה בחכמה ובמעלה בתכליתם כמו שאמרו (גיטין דף נט.) מימות משה רבינו ועד רבי לא ראינו תורה וגדולה במקום אחד . והיה בתכלית החסידות והענוה והרחקת התענוגים כמו שאמרו גם כן (סוטה דף מט.) משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא והיה צח לשון ומופלג מכל האדם בלשון הקדש עד שהחכמים ע"ה היו לומדים פירוש מה שנשתבש עליהם מאותיות המקרא מדברי עבדיו ומשרתיו וזה מפורסם בתלמוד (בר"ה דף כו.) והיה לו מן העושר וההון ורחב היכולת מה שנאמר בו אהורייריה דרבי הוה עתיר מן שבור מלכא (ב"מ דף פה.) וכן הרחיב הוא על אנשי החכמה ומבקשיה ורבי' תורה בישראל ואסף ההלכות ודברי החכמים והמחלוקות המקובלות מימות משה רבינו עד ימותיו . והיה הוא בעצמו מן המקבלים שהוא קבל משמעון

מחשבות חרוץ אות כ

בעצרת על פירות האילן . ועיקר שמחת הפורים שלו היה שזכה על ידי זה לאותה הנטיעה של שמחה, שזכה לה בשיבה הגדולה של תלמידי חכמים שהיתה לו, שבאותו דור היתה כל כנסיית חכמי ישראל אצלו . דעל כן אמרו גיטין נ"ט א' דמימות משה ועד רבי לא היה תורה וגדולה במקום אחד, וכן מרבי עד רב אש', כי ליסוד התורה הכרח שיהיו כל התלמידי חכמים יחד תחת ראש ומנהיג אחד . אם לתורה שבכתב בימי משה, וכן לתורה שבעל פה בימי רבי ורב אש' מיסדי המשנה והתלמוד, שהוא פירוש המשנה, שהם כללות התורה שבעל פה שבידינו . וזהו הנטיעה של שמחה שלו בפורים .

ילקוט הגרשוני גיטין נט

נ"ט. מימות משה ועד רבי לא מלינו תורה וגדולה
במקום אחד וכו' מימות רבי ועד רב
אש' לא מלינו תורה וגדולה במק"ל — משנה, רבי, ורב
אש', הם כוחי מקרא משנה וגמרא . ולכך סי' לר"ך ע"ס
אללם תורה וגדולה במק"ל . עי' בסי' עין יעקב, ובסי' יד
יוסף שבגליון סעין יעקב בשם תורת חיים נבכסדרין דף
ל"ו ע"ש — ואמר הגאון ר' שמשון ספר ז"ל מקראקא, דעשה
רבי, רב אש', ורבי' שהוא ראש סמורע"ס במקרא משנה
וגמרא, כולם כנחמים בתחלת סמורע"ס נחיצה בראשית דעל
משנה אמר חז"ל, בראשית בשביל משנה שנקרה ראשית עמל
ויכל ראשית לו, וגם יס נחיצה בראשית, אחרית רבי, רב
אש', רבי' וסוף פלא :